2026

SANSKRIT

(Minor)

Paper : SAN4400504MN

(History of Vedic Literature)

(Set—B)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Answer either *in Sanskrit* or *in English* or *in Assamese.*

UNIT—I

(Saṁhitā)

(*Marks* : 15)

1. Answer the following questions in brief : 1×3=3

अधोलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि प्रदेयानि—

(a) How many Maṇḍalas are there in the *Ṛgveda*?

ऋग्वेदे कति संख्यकानि मण्डलानि सन्ति?

(b) What is the metre of the first hymn of the First Maṇḍala of the *Ṛgveda*?
ऋग्वेदस्य प्रथममण्डलस्य प्रथमसूक्तस्य छन्दो को भवति?

(c) What is the other name of the 'शुक्लयजुर्वेद'?
शुक्लयजुर्वेदस्य अपरं नाम किम् अस्ति?

2. Give a short introduction on any *one* of the following : 2
निम्नलिखितयोः कस्यापि **एकतरस्य** संक्षिप्त परिचयः प्रदेयः —

(a) देवता

(b) ऋषिः

3. Answer any *one* of the following questions : 10
अधोलिखितानां प्रश्नानां कस्यापि **एकस्य** उत्तरं प्रदेयम्—

(a) Write a note on the *Ṛgveda*.
ऋग्वेदमाश्रित्य प्रबंधमेकं लिखत।

(b) What is the meaning of the word 'वेद'? Write a note on Vedic literature.
'वेद' इति शब्दस्य कोऽर्थः? वैदिकसाहित्यस्य एका टिप्पणी प्रदेया।

(c) Discuss about the society depicted in the *Ṛgveda*.
ऋग्वेदे प्रकाशितं समाजमाश्रित्य प्रबन्धमेकं प्रस्तूयताम्।

UNIT—II

(Brāhmaṇa)

(*Marks* : 15)

4. (a) With which Veda is the 'ऐतरेयब्राह्मणम्' attached? 1
'ऐतरेयब्राह्मणम्' कस्य वेदस्य अन्तर्गतम्?

(b) Answer any *two* of the following : 2×2=4
अधोलिखितेषु कस्यचिद् **द्वयस्य** उत्तरं प्रदेयम्—

(i) What are the six subjects discussed in the Brāhmaṇas?
ब्राह्मणग्रन्थे आलोचितानि षट् विषयानि कानि?

(ii) What is अर्थवाद?
अर्थवादस्य कोऽभिप्रायः?

(iii) What is विधि?
विधेः कोऽभिप्रायः?

5. Write short notes on any *two* of the following : 5×2=10
अधोलिखितेषु कस्यापि **द्वयोः** लघुटिप्पणी प्रदेया—

(a) शतपथब्राह्मणम्

(b) ऐतरेयब्राह्मणम्

(c) गोपथब्राह्मणम्

(d) ताण्ड्यब्राह्मणम्

UNIT—III

(Āraṇyaka and Upaniṣad)

(*Marks* : 15)

6. *(a)* What is the meaning of the term 'आरण्यक'? 1

'आरण्यक' इति शब्दस्य कोऽर्थः?

(b) Answer any *two* of the following : 2×2=4

अधोलिखितेषु कस्यचिद् **द्वयस्य** उत्तरं प्रदेयम्—

(i) What is the characteristic feature of उपनिषद्?
उपनिषदः वैशिष्ट्यं किमस्ति?

(ii) What is the other name of उपनिषद्? Derive the word 'उपनिषद्'.
उपनिषदम् अपरं नाम किमस्ति? 'उपनिषद्' इति शब्दस्य व्युत्पत्तिः निरूपयत।

(iii) Who is ब्रह्मन्?
किमस्ति ब्रह्मन्?

7. Write short notes on any *two* of the following : 5×2=10

अधोलिखितेषु कस्यापि **द्वयस्य** लघुटिप्पणी प्रदेया—

(a) ईशोपनिषद्

(b) ऐतरेय-आरण्यक

(c) कठोपनिषद्

(d) मुण्डकोपनिषद्

UNIT—IV

(Vedāṅga)

(*Marks* : 15)

8. Give short answers of the following questions : 1×3=3

निम्नलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि प्रदेयानि—

(a) What is वेदाङ्गम्?
किं नाम वेदाङ्गम्?

(b) What is शिक्षा?
किं नाम शिक्षा?

(c) Who is the author of 'निरुक्तम्'?
निरुक्तग्रन्थस्य कः प्रणेता?

9. Give a short introduction on any *one* of the following : 2

अधोलिखितयोः कस्यापि **एकस्य** संक्षिप्त परिचयः प्रदेया —

(a) निरुक्तम्

(b) ज्योतिषम्

10. *(a)* Write a note on the व्याकरणवेदाङ्गम्. 10

व्याकरणवेदाङ्गमाश्रित्य प्रबन्धमेकं प्रस्तूयताम्।

Or / अथवा

(b) Give an introduction on गृह्यसूत्रम्.

गृह्यसूत्रस्य परिचयः दीयताम्।

★★★